

DE KRACHT VAN GOED ONDERWIJS

WERKEN AAN SOCIAAL EMOTIONEEL WELBEVINDEN

We leven in een dynamische wereld, elke dag is anders. Elk kind moet alle kansen krijgen om zichzelf optimaal te ontwikkelen. Aandacht voor diverse facetten van de ontwikkeling is hierbij essentieel. Deze keer richten wij ons op ‘het werken aan sociaal-emotioneel welbevinden’.

Om kinderen en jongeren de kans te geven om zich te ontwikkelen en hun talenten te benutten, zijn sterke professionals nodig. Deskundige vaardige mensen. Uit herhaalde onderzoeken naar onderwijsinterventies blijkt dat de leerkracht er écht toe doet. Sterk leerkrachthandelen kan het verschil maken, niet alleen op het gebied van de didactische vaardigheden, maar ook op het gebied van de executieve functies, de sociaal-emotionele ontwikkeling, en ga zo maar door.

Sociaal emotionele ontwikkeling

Ieder kind heeft een andere thuisbasis, ieder kind heeft een ander karakter en ieder kind heeft andere talenten. Hierdoor heeft ieder kind een andere plaats binnen de groep. Groepsdynamiek is een belangrijke pijler voor het welbevinden van kinderen in de klas. Als een groep sociaal is en iedereen mag er zichzelf zijn, dan krijgen alle kinderen ruimte om zichzelf te ontwikkelen op hun eigen manier en tempo. Als kinderen zich veilig voelen in de groep, kunnen ze hun aandacht richten op de inhoud van de les en zijn ze minder bang om fouten te maken. De betrokkenheid bij zowel het cognitieve als het sociale leren wordt groter.

Aandacht voor sociaal emotioneel welbevinden en de groepsdynamiek zijn dus cruciaal om optimaal tot leren te komen. De beste inzet om zowel cognitieve als sociaal emotionele vorderingen te maken, is het hebben van een sterke leerkracht voor de klas. Juist in turbulente tijden is het waardevol om te investeren in klassenmanagement, grip op de groep, effectieve instructie (waar mogelijk in kleinere groepen) en tijd voor individuele gesprekken met alle kinderen.

Tips voor het versterken van de groepsdynamiek

- Begin elk schooljaar en na iedere vakantie weer met het nog beter leren kennen van elkaar. Jezelf herkennen in de ander zorgt voor verbinding. Stel je als leerkracht open en deel een stuk van je leven met de kinderen. Iets over jezelf vertellen vraagt openheid en (zelf)vertrouwen. Doe oefeningen waarin kinderen elkaar spelenderwijs beter leren kennen. Neem naast de gangbare thema's als hobby, sport en familie, ook thema's als gevoel, vriendschap en je mening geven.
- Doe de eerste drie weken dagelijks vertrouwens- en samenwerkingsoefeningen. Hierbij staat ervaren voorop. Kinderen die minder talig zijn kunnen zo gaan voelen dat klasgenoten te vertrouwen zijn en met hen kunnen en willen samenwerken. Op internet (Pinterest) worden veel van deze oefeningen gedeeld ook de meeste methodes voor sociaal emotionele ontwikkeling

hebben veel oefeningen op dit gebied. Fysieke opdrachten zijn het meest geschikt omdat ze daardoor het vertrouwen echt moeten gaan voelen.

- Observeer kinderen tijdens vrij spel. In spel zijn kinderen het meest zichzelf. Gebruik ook eens de participierend observatie. Als je mee speelt komen kinderen vaak helemaal open.
- Zorg voor een open relatie met ouders. Bij de sociaal emotionele ontwikkeling zijn zij een belangrijke partner. Zij zien hun kind in een andere situatie. Kinderen met internaliserend gedrag, laten hun emoties in de klas meestal niet zien. Deze komen er thuis vaak wel uit. Neem bezorgde ouders serieus en ga samen op zoek naar een oplossing die bij het kind past.
- Blijf niet te lang 'aanmodderen' als je geen grip op de groep of een individuele leerling krijgt. Het vragen van interne of externe hulp is geen signaal van onvermogen, maar een signaal dat je goed hebt geobserveerd.

Nationaal Programma Onderwijs

Momenteel wordt er veel gesproken over mogelijke 'achterstanden' in het onderwijs, gerelateerd aan de Corona-maatregelen (zoals de lockdown). Er wordt ook door de overheid fors geïnvesteerd om deze 'achterstanden' weg te werken. Maar om welke achterstanden hebben we het dan? Zijn het feitelijk ook achterstanden? Of is er een nieuwe beginsituatie ontstaan. Feit is dat er grote verschillen zijn tussen en in de scholen. Er zijn scholen waar de zorg groot is en waar de didactische prestaties van leerlingen lager zijn dan gehoopt. De extra hulp, mogelijk ook een rustige werkplek voor leerlingen thuis en/of de digitale leermiddelen om toereikend te kunnen zijn, ontbraken. Ook zijn er scholen die aangeven dat de didactische resultaten vrij goed op peil liggen en waarbij het online lesgeven de leerkrachten (en ouders) goed is afgegaan. Wel zien we op bijna alle scholen dat er veranderingen zijn op sociaal-emotioneel gebied; kinderen zijn minder zelfstandig, ze zijn bang voor Corona of bang om weer in de lockdown te geraken, en de groepsdynamiek is weer terug bij af. De sociaal emotionele 'schade' mag niet onderschat worden. Moeilijker om te meten, maar een belangrijke voorwaarden om tot ontwikkelen te komen.

Meer weten?

Wil je meer weten over goed onderwijs of over de mogelijkheden voor inzet rondom het Nationaal Programma Onderwijs? Stel je vragen aan een van onze adviseurs.

Sabine Louwerens

Adviseur Edux

06 – 10 54 67 90

s.vermeulen@edux.nl